

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyiltezi közlemények
jutányosan közölnétek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadó hivatal

Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager C. cégénél.

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

Tömeges kivándorlás.

Körülbelül egy éve annak, hogy a Délvidéken Magyarország legtermékenyebb részében, a földművelő nép kincses bányájában, a kivándorlás oly nagy mérvet öltött. Megdöbbentő azok száma, kik itthagya családot, ismerőst, gabona kalászeitől ringatott beláthatatlan ronákat, melyek dús terményeikkel száz és száz ezreket képesek eltartani, vándorbotot véve a nagy Oczeánon túl új, de bizonytalan hazát keresve, utjukba gördített akadályokkal élethalál harcra küzdve, Amerikában megtelepednek.

Nem a nélkülözés, a megélhetéssel való küzdés készíti a népet a kivándorlásra, hiszen a természettől gazdagon megáldott Délvidéken a kellő szorgalom, iparkodás és takarékoság mellett valamennyi lakója jövőjét és tisztességes megélhetését biztosítja. A baj oka abban rejlik, hogy a kivándorlók túlnyomó része lusta, dologkerülő, mely keresményeinek nagyobb részét táplálék és ruházat mellőzésével, bor és pálinkára költi, tiltott kártyajátékokon elveszti, mely már oly sok ember jövőjét, aláasta s vagyont megsemmisítette. Ezekre, az annyira feldicsért Amerikában sem várhat jobb sors. A dolog és munkakerülés ott is nyomorral fenyegeti új lakóját. Ezekkel szemben a hatalom minden eszközzel fellépve, tegyük lehetővé a kivándorlást.

Nem engedjük véreinket messze idegenbe veszni. Hány ezer magyar honpolgár lelte már ott halálát és hányan vannak, kik örömmest jönnének vissza, kiket a honvágy epezt, de a szükséges eszközök hiányában öveiktől, hazájuktól messze, idegen honban még nagyobb nyomornak vannak kitéve, mint itthon lennének.

Édes magyar hazánk jövője, boldogulása kívánja, hogy itt szervezkedés által a kivándorlást megakadályozzuk. A községekben az

arra hivatott egyének, papok, jegyzők, tanítók az e célból egybehívott népgyűléseken a kivándorlás szomorú következményeire rámutatva, a munkakerülést, az alkoholizmust, mint a köznépet legnagyobb hibáit ostromozva, a kivándorlást ha nem is megszüntetni, de legalább csökkenteni iparkodjunk.

Üdvös dolog volna az utlevél kiadását megszorítani, úgy, hogy ennek lejáratí ideje 3 hónapnál túl ne terjedjen és esetleg arcképpel legyen ellátva, mint ezt a „sárosi memorandum“ is kéri. Ha ez keresztül vitetnének, nem történhetné meg az, hogy sok Amerikában élő kivándorolt az otthonmaradt atyafiaknak visszaküldje az utlevelet. A kivándorlási ügynökök működése a legnagyobb szigorral ellenőriztessék, esetleg működésüktől büntetés terhe alatt eltiltassanak. Helyes intézmény lenne az utlevélkérvény véleményezését minden községben az e célra ki-nevezett bizalmi emberre bízni, ki azt lelkiismeretesen és felelőség terhe alatt tartoznék végezni és ha bármely oknál fogva a véleményezés az utlevél kiadása ellen szólna, úgy akkor annak kiadása megtagadandó. Ezen eljárás utját állná a megdöbbentő és lesújtó aggodalmas jelenségnek, a tömeges kivándorlásnak. De nézzük most hogy a már felsorolt okokon kívül melyek ösztönözik annyira az embereket a kivándorlásra?

A munkakerülőknél kívül a gazdagság után vágyók itthon minden ingó és ingatlan-ságot pénzzé téve Amerikába iparkodnak. Ha itt Fortuna istennője nem kíséri, úgy rövid idő alatt elfogy a magukkal vitt pénz, mely után a legnagyobb nyomornak lesznek kitéve. Mily örömmest tértének vissza, de lehetlenné teszi azt a földhöz ragadt szegénység. Mások idegen vagyont, pénzt el-tulajdonítva, vagy egyéb büntetendő cselekményt elkövetve, kivándorlással iparkodnak a politikai hatóság elől megszökni. Hogy miként érzik ezek magukat az Oczeánon túl,

azt legtöbb esetben mély titok fedi. Mily jó szolgálatot tenne itt az arcképpel ellátott utlevél.

Ma midőn a kivándorlás kérdésénél fontosabb és életbevágóbb közgazdasági problémánk nincs, nagyon is szükséges, hogy e nagy veszélyt hozó kérdés elé mindannyiunk tettel, szóval és tanácsal álljunk. Ne engedjük honfitársainkat a kivándorlás által tönkre menni, hogy édes magyar hazánk és népének erősödése ez által is csak csorbát szenvedjen. Legyünk azon, hogy gyárak, középületek, közlekedési utak, mezei munkák által szegényebb sorsu napszámosainkat állandóan foglalkoztassuk, különféle iparágak föllendülésével télen át is nyerhessenek foglalkozást. Ez képezze fő törekvésünket. Ha a népet a kivándorlással járó veszélyekre figyelmeztetjük, akkor a haza szolgálatába szegődve, jó hazafihoz illő dolgot végzünk s fáradozásunk legszebb gyümölcse leend, hogy a néppel üdvös, a hazának pedig hasznot hozó dolgot cselekedtünk.

A bizonyítvány gyártók.

Irtá: Papp Ferencz.

Kolozsváry Dezső volt honvedelmi miniszternek egy rendeletét szellőztette a napokban a sajtó.

Megtiltja a nyugalmazott katonatiszteknek, hogy katonai előkészítő iskoláknál, mint előadók, tanárok működjenek.

Okos rendelet volt, de még okosabb lett volna, ha nem áll meg a fele uton, hanem egészen végez velük. Mert hát különös iskolák ezek. Itt nyerhet az ifju ember jogot az önkéntességhez, bárha semmi joga sincs ahhoz.

A vederő törvény világosan megjelöli a képzettséget, a mely az önkéntesi joghoz szükséges s az vagy gymnasiumi, vagy reálisiskolai érettségi, illetve nyolcz osztály, vagy a kereskedelmi iskolai, közép ipartanodai végbizonyítvány, avagy tanítói oklevél elnyerése.

S bizony hosszú az út, a melyik ahhoz a joghoz juttatja az embert. De hát nem azért vagyunk

TÁRCA

A rabszolga.

Hermann Ezsiás a híres tudós, egyike volt azoknak, akiknek a neve sohasem mulhatik el nyomtalanul s nem törölhető ki a történelemből.

Minden egyes munkája fejezet volt az emberi haladás és művelés történelmében. Áldásos munkásságáért azok közé sorozták, a kiket — mint a nemzet hallhatatlan nagyjait — közszeretet, bámulás, szinte imádat vett körül.

Természetes dolog, hogy lépéseit, életének minden mozzanatát közfigyelem kísérte és általános volt a sajnálkozás, mikor a híres tudósról kiderült, hogy a legboldogtalanabb családi életet kell végig élnie. Evtizedekkel öregebb volt ez az asszony, aki pokollá tette Ezsiás ur életét.

Boldog volt Hermann olyankor, ha valami ürügy alatt meg tudott szökni a családi tűzhely mellől s vagy egy kedélyes kis korcsmában, vagy a klubban tarokkozva, barátai közt tölthette el az időt, mindaddig míg a cseléd órahosszanti keresés után reálatálva tudtára adta, hogy a nagysága sürgősen haza hivatja.

Végig tudta ez az asszony Hermann bosszantani. Elég volt egy-egy nem tetsző szó s már készen volt a családi perpatvar egyik legszebb példányára. A jó öreg pedig tűrte mindezt anélkül, hogy valaha zokszóra nyílt volna az ajaka. Tudta, hogy ugyis hiába minden panasz, minden ellenkezés. A csendes türelem s a megszokás által keletkezett békés nyugodtság használhatott neki csupán.

Ez a megadás annyira ment már a legutolsó időkben, hogy Hermann állandóan ott hordta a kabátja belső zsebében a felesége kedvencz parfümjét,

nehogy észre vegye rajta a füst szagot, papucsot húzott fel a szobába lépés előtt, nehogy bepiszkolja a szőnyeget, maga szaladt az orvosért, ha öngyűlöletével, halálos fájdalmakhoz illő hangon jelentette mindazt, a mit a legremesebb papucs uralom alatt álló embernek a békesség kedvéért el kell követnie.

Egy szép napon azután bevonták fekete posztóval a nagy ház kapuját. A „sárkány“ mint a hogyan a mi tudósunk szólta az ő kedves életpárját, elszállt magasabb és jobb tájakra. Hermann fekete ruhát öltött fel és egész nap mást se csinált, mint vagy megilletődötten állt a koporsó előtt, vagy fogadta a részvétnyilatkozók nagy tömegét.

Mikor ezek gyászoló részvéte mellett elindult a megboldogult az utolsó utra, Hermann bizonyos eltompultsággal nézte az egész gyászpompát. Csak a mikor lehullottak az utolsó göröngyök akkor kezdett gondolkodni, mi is lesz ezután.

Alig tudta elképzelni, hogy is fog lefolyni az ő életének hátra levő része. Ő a ki eddig fogoly volt, most szabad lett a szó legtöbbször értelmében. Nem kell ezután orvosért szaladgálnia, ott tölti ez az idejét, a hol akarja, azt tesz a mit akar.

Másnap már hajultájában került haza, a sáros utcáról piszkos cipővel. Az első pillanatban megakart tenni a szokásos övintézkedéseket a másikkal azonban már észbe jutott, hogy most már minden szabad . . .

Kimondhatatlan lelki gyönyörűséggel ment azután be a szobába szivarral a szájában, kéjjel törölte bele a lábait a drága szmyrna szőnyegbe s reá verte a szivarja hamuját éppen a szalón asztalára.

Néhány hétig beállott az öreg a legviharedzettebb lumpok közé. Nap nap után a hajnal vetette haza. Szinte tobzódott a szabadságban.

Később azután vége lett mindennek. Megunta mindezt. Ugy járt, mint a fiatal gyerek, a ki egyszerre

beleszabadul a szabad életbe s a megcsömörlésig élvezi azt. Beállott újra a rendes élésű, szolid emberek közé. Úra erőt vett rajta a régi megszokás érzése a legaprólékosabb dolgokban is.

Egy szép napon pedig megtörtént az a fura dolog, hogy Hermann Ezsiás újra megnősült, elvette a házvezetőnőjét, a ki már erősen beune járt a negyedik X-ben.

Az új asszony csak annyiban különbözött a régiről, hogy természetesen az úgy nevezett mézes hetek eimultával — még komiszabbul bánt az öreggel, mint az előd. Mesés részletek szivárogtak ki a napvilágra arról a családi életéről, amelyben azután része volt.

A kávéház asztala mellett, a mi imádot mesterünknek a szomorú esete szintén szóba került. Mindannyian lehangoltsággal teljes bámulattal gondolkodtak a felett, hogy miként is tudta ilyen második nőstülésre reá szálni magát az öreg, a mikor már az elsővel is úgy megjárta.

Mikor hangosan is kifejezést adtunk ezen gondolatainknak, a társaság nesztora, a ki valamikor a latin nyelv kiváló tudományára oktatott, az utóbbi időben pedig élettapasztalatokkal telt megjegyzésekkel látott el bennünket, oldotta meg a rejtélyt.

Tudjátok fiuk — mondotta — a régi rómaiaknál nem egyszer megtörtént, hogy egy-egy felszabadított rabszolga sehogyan sem tudta beleélni magát a szabad ember életmódjába. Egész életében hozzá szokott a szolgasághoz, szinte vérévé vált ezen érzés. Életszükséghez hasonló érzés hajtotta; hogy újra urat, parancsolót keressen magának. Mondhatom nektek fiuk, hogy ha hinnék Buddha tanaiban és így a lélek-vándorlásban, azt vélném, hogy Hermann Ezsiás is egy ilyen rabszolga lelkét örökölte. . . .

Szundy Károly.

mi jogász nemzet, hogy ne csinálnánk minden törvény alul kibújót.

Az előző kormányok szives jóindulatából vállalkozószellemű katonák és cibili urak csináltak olyan iskolát, hol az önkéntességhez való jogot meglehetősen szerezni — pénzért. „Hogy aztán ismereteket szerezhet-e az ifjú ember, azzal már sem az intézet, sem az ifjúur nem törődik.

A vállalkozó eléri a célját, mert pénzt kap, az ifjú úr is eléri a célját, mert nem lesz komisz baka s nem kell udvart söpörni.

Hát hiszen ez mind rendben volna, csak hogy undorító kijátszása ez a törvénynek, s rendellenes mentsvéra az iskolakerülő úrfiaknak, akik négy elemivel is eléri a céljukat s megmenekülnek a katonai élet küzdelmeitől, amelynek ugyancsak erős része jut, a nálánál sokkal képzetesebb iparos vagy kereskedősegédnek.

S mindez miért? Azért, mert van pénze arra, hogy egy schwindel kurzusban részt vehessen.

Igazságtalanság, undorító-dolog, maga a cél, a vállalkozás, de még undorítóbb, hogy ahhoz jogot ad a kormányzó hatalom.

Hála Kolozsváry h. miniszternek, hogy a katonatiszteket eltöltötte ezektől az intézetektől, de munkája félmunka. A hadseregnek nem úrfiakra van szüksége, hanem katonákra, az önkéntességi kedvezmény pedig nem számunkra, iskolakerülőök joga, hanem az ismeretek jutalma, elismerése. Kedvezmény a tudományos pályára készülő ifjunak, hogy pályájától a hosszú katonáskodás alatt ne vonassék el.

Külömben csunya játék folyik szép hazánkban általában a magán intézetek fogalmával.

Akinek fia-cskája számára s a nyilvános intézetekben nem boldogul, azt elviszi a papája holmi aranyos cseztáblájú magánintézetbe s aztán igaz, hogy sokba kerül, de érettségét is tesz s aztán jogász is lehet belőle. Talán ebből a szempontból indulnak ki a vállalkozó urak, mikor azt akarják elhitetni, hogy szükség van ezekre a magánintézetekre. Ezt ugyan alig hiszi el valaki, mert hála Istennek van nyilvános intézetünk elég, egyik mintább, mint a más. A két értékeknek pláne külön internátust is állított egyik miniszter.

Avagy talán olcsóbb volna? Drágább bizony az akármelyiknél, de pénzért aztán valóságos állami érvényű bizonyítványt adnak s ezt másut nem lehet kapni.

Szomorú dolgok ezek; szemérmetlen üzlet s üdvös munkát végezne az új kultuszminiszter, ha bevégezné, amit Kolozsváry elkezdett s becsukná ezeket a bizonyítványáruló-boltokat.

Gőzeke-szövetkezet alakításának tervezete.*)

Összeállította: **Poroszkay Béla.**

I. A szövetkezet az esetben alakul meg, ha a résztvevők legalább 1000 kat. holdnak évenként való mélyítésére kötelezettséget vállaltak, és ennyi terület után holdanként 180 korona üzletreszt jegyeznek.

A jegyzett üzletreszt 10 év alatt 20 egyenlő, minden évben március és szeptember hó 1-8 napján esedékes felévi részletekben fizetendő be.

A részletek után a fizetési napok elmulasztása esetén 6% késedelmi kamat fizetendő. A mennyiben az igazgatóság a szövetkezet céljának megvalósíthatása végett szükségesnek fogja találni, a tagok az általuk jegyzett üzletreszt egész vagy részbeni értékéről váltó elfogadványokat kötelesek adni, melyeket a szövetkezet saját forgatmányával ellátva tovább adhat. Ez elfogadványok fedezéséről a szövetkezet tartozik gondoskodni, amennyiben az illető tag a részleteket pontosan fizeti.

II. A szövetkezet célja: tagjainak tulajdon vagy bérben tartott szántóföldjeit az általuk jegyzett üzletreszt arányában gőzekével mélyíteni, illetőleg megszántani.

III. A szövetkezet határozatlan időre alakul.

Székhelye: — — — — —
Cége: — — — — —
gőzeke szövetkezet.

IV. A tagok belépése az alapszabálytervezet sajtókezü aláírásával, a szövetkezet megalakulása után pedig írásbeli belépési nyilatkozattal történik.

V. A tagság megszűnik a tag elhalálása, kilépése vagy elköltözése folytán.

VI. A tagok ígéretet tesznek arra, hogy a szövetkezetből kényszerítő, az igazgatóság által ilyennek elismert ok nélkül mindaddig nem lépnek ki önként, míg a szövetkezet által vásárolt gőzeke kifizetve, illetőleg az annak címén felvett kölcsön visszafizetve nem lett. Ezen ígéret a tagokat csak erkölcsileg kötelezi és a keresk. törvény 235. §-ban biztosított kilépési jogukat nem érinti.

A tagok üzletreszteiket másra átruházhatják.

VII. Az előző pontban említett kilépés csak előleges felévi felmondás mellett történhet.

A VI. pont első bekezdésében említett körülmény bekövetkezése után kilépő tag a szövetkezet tulajdonát képező vagyon aránylagos kifizetésére bir igényvel.

E vagyonba a tartalék vagy egyéb külön célra gyűjtött alap nem számítható be, illetve abból a kilépő tag nem igényelhet részt.

A meglevő vagyon értékére nézve azon év mérlege irányadó, melynek befizetésével az illető tag a szövetkezetből kivált.

*) A Torontál Gazdasági Egyesület értesítőjéből.

VIII. Az elhalt tag jogutódai joggal bírnak elődük helyébe tagként az annak birtokában volt üzletresztekkel belépni.

IX. Kizárható a tag, ha tagsági üzletresztét, annak esetleges késedelmi kamatait kétízbeni felszólítás dacára sem fizeti be a meghatározott időben, vagy ha a szövetkezet egyéb czímen ellene fennálló követelését csak törvényes kereset útján hajthatja be.

A kizárt tag a szövetkezet vagyona nézve a kilépett tag igényével hasonlókkal bir.

X. A befizetett üzletreszt ellenében a tagok által jegyzett üzletresztnek megfelelő terület évenként . . . cm. mélységre (az igazgatóság által meghatározott mélységre) felszántandó, — a tagok azonban kötelesek a géphez szükséges tüzelő anyagot és vizet saját költségükön a helyszínére szállítani.

Ha egyes tagok földjeiket az említett mélységnél mélyebre kívánják szántani, az esetben az igazgatóság által megállapított költségtöbbletet fizetni kötelesek.

A mennyiben rossz időjárás vagy gépromlás következtében az előirányzott terület megszántható nem lenne, az illető tagnak kívánságára a következő években több terület szántandó fel, ha pedig ezt nem kívánja vagy lehetséges nem lenne, úgy az általa befizetett üzletreszt után, a szántatlanul maradt területnek megfelelő 5%-os kamattal megtérítésével kárpótlandó.

XI. A mérleg felállításánál a következő szabályok irányadók:

a) a szövetkezet tulajdonában levő gőzeke és felszerelvényei beszerzési árából az első év elteltével 25%, azután 10% leirandó;

b) az első szervezési költségeiből a követelés közé csak annyi vehető fel, a mennyi azoknak legfeljebb öt évre való egyenlő felosztása mellett az illető üzleti év után fennmarad;

c) a tagok osztlékát a végzett szántási mivelet képezi, a mennyiben egyéb jövedelem is fennmarad, annak 10% ka a tartalékalapra helyezendő, a többi pedig az üzletreszt arányában felosztandó;

d) eyebeekben a keresk. törvény rendelkezései irányadók.

XII. A közgyűlést a tagok egyeteme képezi, kik az üzletresztet mélyítésére való tekintet nélkül egy-egy szavazattal bírnak. Az igazgatóságot, a felügyelő bizottságot a közgyűlés választja. A cégezt az ügyvezető igazgató és egy igazgatósági tag jegyzi. A közgyűlés összehívása hirdetményileg és a tagokhoz intézett ajánló levélben történik, határozatképességéhez a tagok abszolút többsége szükséges, ha kellő számú tagok meg nem jelennek, úgy az újabb közgyűlés 8 napon belül legkésőbb 15 napra összehívandó, mely a jelenlevők számára való tekintet nélkül dönt. Választáskor a szavazati jog titkos szavazási lapokkal gyakorlandó. A szövetkezet hirdetménye valamelyik a megye központján magyar nyelven megjelenő lapban teendők közhírre.

A tagok a szövetkezet kötelezettségeiért üzletreszteik erejéig felelősek.

A fenti tervezet I-ső és X. pontja Jalsoviczky János szerb-íttebei tisztartó azon számításán alapszik, mely szerint 1000 kat. holdnak gőzeke művelésre való bejelentése esetén 180.000 korona üzletreszt jegyzésével lehet legalább 1000 katasztrális holdat mélyíteni, a nélkül, hogy a tagok más költséggel terheltetnének, mint a tüzelő anyag és víz szállításának költségével és az esetleg rendkívüli mélyebb szántással kapcsolatos többletköltséggel.

Jalsoviczky szerint — ki 17 évig foglalkozott gőzeke szántással — egy kat. hold felszántásáért 18 koronát előirányozva, ebből a gőzeke árának törlesztésére 8 koronát lehetne fordítani, 10 korona pedig a szántási költségekre ugymint az alkalmazottak fizetésére, kenő anyagra, kötélkopásra stb. maradna. Megjegyeztetik, hogy a mennyiben egyesek nem számával, hanem közzénnel óhajtának a gépet fűtetni, ez terhükre holdanként külön 3 korona 90 fillérre rugó költséget okozna, mert holdanként 150 kgm kőszén kellene szállítaniok.

A fennemlített 10 korona szántási költségből azonban leszámítandó a különben alkalmazott vonó ígának holdanként 7 koronára tehető költsége és így a gőzeke művelésre tulajdonképp 3 korona maradna, nem számítva a gőzeke beszerzése címén kiadott 8 koronát.

Jalsoviczky szerint a szövetkezet mérlege 10 éven át következőképp alakulna:

1000 hold után a évi 18 korona, befolya	18.000 korona.
Ennek ellenében kiadandó lenne:	
A gőzeke törlesztésére	8000 kor.
Gépész fizetésére	2000 "
Fűtők fizetésére	1600 "
Ekevezetők	1000 "
Kenő anyagokra	1000 "
Kötélkopásra	800 "
Igazgatási költségre	2400 "
Javitásokra, előre nem látott kiadásokra	1200 "
Összesen	— 18000 kor.

A szövetkezet alakítása oly alapon is elhatározható lehetne, a melynek alapján a tagok az évenként felszántandó terület után csak 100 koronát tartoznának jegyezni, mely szintén tíz év alatti részletekben lenne befizetendő. A mennyiben az érdekeltek erre határoznák el magukat, ez esetben a szántásbért külön tartoznának megfizetni, és pedig annyit, mennyi a tényleges költségek szerint felmerül. Az első év felszántási költségeit ez esetben is a szövetkezet előlegezné, a tagok azt már az elért terméstartó jövedelméből

fizetnék. Az üzletresztet utáni osztlék ez esetben a befolyt szántásbértből fizetendők.

A gőzeke művelés folytán elérhető termésemelkedések Jalsoviczky szerint holdanként következő mennyiségben és árban vehetők fel:

1 kat. holdnak gőzekével történt felszántása utáni terméstartó:

az 1. évben 4	q. tengeri	a 9 K. — 36 K.
a 2. " 2	q. zab	a 9 " — 18 "
a 3. " 1.50	q. buza	à 14 " — 21 "
a 4. " 3	q. tengeri	à 9 " — 27 "
a 5. " 1.50	q. zab	à 9 " — 23 " 50 f.

Összesen 115 K. 50 f.

vagyis 1 kat. hold egy ízben történt gőzekeszántás következtében 5 év alatt 115 K. 50 f. értékű terméstartó eredményez, amiből ha leszámításba vesszük az 1 kat. holdra eső 18 korona költséget, kitűnik, hogy 1 kat. hold, egyszeri gőzeke szántása 5 év alatt 97 K. 50 f. értékű terméstartóval jutalmazta meg a gazda vállalkozását.

H I R E K.

Tanulmányút. Mattanovich Adolf polgármester, Pavlovics György városi főmérnök és pancsovai Graff J. Pál csütörtökön d. u. Aradra utaztak, hogy az arad-csanádi vasuton bevezetett motoros közlekedést tanulmányozzák.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Sárosy Károly képesített polgári iskolai tanárt a helybeli polgári fiúiskolához véglegesen kinevezte. Gratulálunk!

Követésre méltó határozat. Ha a jövő évben rendezendő kiállítás ügyét mindenütt úgy támogatják, mint derék franczeldi szomszédaink, úgy az fényesen fog sikerülni. Mint franczeldi tudóstónk értesít, az ottani ipartestület a múlt vasárnap a kiállítás ügyében közgyűlést tartott, a melyen határozatilag kimondotta, hogy mindazon iparosoknak, a kik kiállítani akarnak, de szegénysorsuk, a testület pénztárából kamatmentes kölcsönt ad az anyag beszerzésére, mely összeget a költségonvívó a kiállítás után csekély havi részletekben fizet majd vissza.

Homolicz község képviselő testülete a rendezendő kiállítás költségeinek fedezésére 200 koronát szavazott meg. Éljen!

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter az ozorai anyakönyvi kerületbe, anyakönyvvezető helyettesé Klempay Dezső, ottani községi segédjegyzőt nevezte ki.

Magyar nyelvi tanfolyam. Hogy mennyire szükség van a Gromon Dezső magyar nyelvtanítói egyesület által rendezett magyar nyelvi tanfolyamra, legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy a tanfolyam két csoportjában 80 hallgatón felül van. Igaz, hogy egyrészt sajnos körülmény, hogy Magyarországon még nem minden polgár tud magyarul, másrészt azonban örvendetes jelenség, hogy idegen ajkú polgártársaink kezdik belátni, hogy Magyarországon magyarul is kell tudni, s ilyekeznek meglett korukban azt pótolni, a mit ifju korukban elmulasztottak.

Jóváhagyva. A kereskedelemügyi miniszter a kereskedelmi kultagok választását Pancsován a kereskedőkre nézve jóváhagyta. Az iparosok sorából kiküldendő kamarai kultagokra új választás lesz.

A selyemfonoda új bérlője. A helybeli selyemfonodát eddig a párisi Theissier cég bírta bérbé. A szerződés ezen céggel felbontatván, a selyemtenyésztes emelése céljából kiküldött ministeri meghatalmazott a selyemfonodát Igler bécsi cégnek adta bérbé. Az új bérlő legközelebb lejön Pancsovára a selyemfonodát megtekinteni s átvenni.

Esküdszéki tárgyalások. A f. évi IV. időszaki esküdtárgyalások jövő hétfőn, december hó 7-én kezdődnek. Eddig négy ügy van az esküdt bírósághoz utalva.

Esküvő. Petrovics Csedomir vasárnap, december hó 6-án d. e. vezeti oltárhoz Behr Ludovika kisasszonyt.

Károlyfalviak a kiállításon. Múlt vasárnap d. u. Mattanovich Adolf polgármester, a kiállítási bizottság buzgó elnöke, Sztodola Pál kiállítási titkár és Sameth Henrik asztalos mester kíséretében a kiállítás ügyében Károlyfalvára rándult ki. A kirándulókat Károlyfalván a vasútnál Anselm F. községi jegyző, Herz Fülöp, szalámigyáros, Ujfalussy Béla kir. járásbíró, az ipartestület elnöke s titkára és 6-7 iparos várta. A község háza tanácstermében, körülbelül 30-40 iparos részvételével megtartott értekezleten, Mattanovich Adolf kiáll. elnök lelkes szavakkal fejtegette a kiállítás szükségességét és hasznát s felkérte a jelenlevőket a kiállításon minél számosabban résztvenni. Elnök fejtegetéseit s felvilágosításait, a megjelentek köszönettel vették s egyhangú lelkesedéssel kinyilatkoztatták, hogy a kiállításban nem csak maguk veendének részt, de többi iparostársaikat s a mezőgazdák is buzdítani fogják a kiállításban leendő részvételre. A helyi bizottságot az ipartestület s gazdák köréből fogják megalakítani, melynek feladata leendő odahatni, hogy Károlyfalva méltóan legyen Pancsova és vidéke ipar- s mezőgazdasági kiállításán képviselve.

Háziipari tanfolyam. A rendezendő háziipari tanfolyam, melyen a kosár-, gyékény- és szalmafonás fog taníttatni, kedden, december hó 1-én nyílik meg a gazdasági egyesület helyiségében. A kik a tanfolyamon részt akarnak venni, jelentkezzenek nevezett napon a gazdasági kertben.

Meghívás. A pancsovai gazdasági egyesület a jöhírű hódmezővásárhelyi rostagyárostól Kalmár Zs.

utódától a jelenleg legjobb rendszerű gabonarostából bemutatás végett egyet meghozatott. A rosta holnap hétfőn d. u. 2 órakor fog a gazdasági egyesület kertjében bemutatni, miről az egyesületi tagok, gabonakereskedők s földművelő gazdáink ezennel értesítenek s meghívataknak a kiváló gyártmányt megtekinteni.

A gazdasági egyesülethől. A helybeli gazdasági egyesület választmánya legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az egyesület kertjében egy mély kutat furat és egy rendszeres trágyatel-pet létesít.

Árverés. A szunyogszigetén hétfőn, folyó hó 30 án d. e. 9 órakor különféle fa fog elárvereztetni.

Kiállítások. A kiállítás iránt egyre nagyobb az érdeklődés. Mint értesülünk többen külön pavilonokat szándékoznak felállítani, a mi a kiállítás fényét nagyban fogja emelni. A héten hetvenegyen jelentették be a kiállításban való részvételüket s így eddig 236 pancsovai kiállító jelentkezett. Az eddigi jelek után legalább 500 helybeli kiállító lesz. A héten jelentkezők névsora a következő:

Asztalos: Seger Rudolf, Damjanovics Riszta, Ludvig Mátyás, Frank Dominik, Cserny Ádám, Cserny András; — bádogos: Renner Konrad, Forte János; — bogárnár: Fodorics Szvetozár, Todorovics Acza, Pál András; — boeskoros: Deszpotovics Lyubomir, Milosev Mita, Obradovics Szvetozár, Perinac Dusan, Scherbán György, Tanaczkovics Vazul, Obránovics Marton, Raskovics István, Nikolic Gyóka J.; — cipész: Weber József, Sedlacek Sándor, Matt Nándor, Habersak Gusztáv, Welsch János, Fogl Ferencz, Kühner Mátyás, Vuletics Vladimir, Hauser Fülöp; — építész: Germann Nándor; — fogtechnikus: M-hr Hermann; — fésűs: Koch Henrik; — fodrásznő: Pajics Mária; — fehérnemű és himzés: özv. Zverzsina Lambertné; — hentes: Binder József, Russ Rudolf, Rozet Pál; — halászat: Wohlfahrt Gyula, özv. Merschilz Mihályné; — kőtévelverő: Gecsevics Károly, Suszter Jakab, Stieglmayer József; — kosárfonó: Gehl Károly; — kefekötő: Kuhn Marton; — kádár: Pandurov Szvetiszlav; — kovács: Ivkovic Mladen, Zesztrian Tanaszia, Lujanski Vazul; — kútfóró: Speinbenwein János; — lakatos: Götz András és fia, Graumann N.; — lombfűrész munka: Csekei János; — mázólo: Csejkovics Károly; — mézeskalácsos: Frohmann Katalin; — nyomdász: Koszanic Miklós; — pék: Iselstóger Károly, Taula János; — papucsos: Brankov Milán, Iszakov Anna; — szijgyártó: Seludy Ferencz; — szítás: Feigl Antal; — szücs: Dimitrijevic Péter, Avramovics Koszta; — szabó: Antics Mária; — férfiszabó: Kresadinacz, Szviracz és tsa, Jovanovics Gyóka, Müller Abraham, Russmann Ede; — fehér timár: Salamon Abraham; — fehérnemű varró: Saueressig Mária; — varró: Pajics Angelina; — vadászberlő: Berger Károly; — virágkertész: Hanke Kálmán; — pálinkafőző: Rothe Ferencz; — Pancs. Gazdasági Egyesület.

Táncmulatság. A torontál-vásárhelyi fiatalság, mint ottani tudósítónk írja, szombaton, december hó 5-én az Osztertág féle vendéglőben jótékony célú táncmulatságot rendez.

Gözeke szövetkezetek létesítése Torontál megyében. A Torontál vármegyei gazdasági egyesület elnöke gözeke szövetkezetek létesítésén fáradozik s egyenlőre Zichyfalva környékén és Grabács s Kisoklós községek kisbirtokosaival óhajt ilyen szövetkezeteket létesíteni. Hát Pancsován nem lehetne ilyen szövetkezetet létre hozni? Jó volna, ha a gazdasági egyesület az ügyet tanulmány tárgyává tenné. Gözeke szövetkezetek alakításának tervezetét lapunk másik helyén egész terjedelmében közöljük s ajánljuk a mérvadó körök figyelmébe.

Ragályos betegség. A vörheny betegek száma lassan ugyan, de csökken. Jelenleg 13 házban 19 beteg van.

Betörő háziúr. Betöréseket rendszerint szegény, elzüllött emberek szoktak elkövetni. Most azonban a héten Jóics Milán a „Bárány“ vendéglőtulajdonosa csapott fel betörőnek. Telesztiva magát ide jó karcossal s feltörte lakójának Osztoics Györgynek a lakását s abban minden található tárgyat összezúzott. Osztoics állítása szerint 90 korona készpénz is hiányzik, miről a betörő házigazda azonban egyenlőre semmit sem akar tudni. A vizsgálatot a rendőrség vezeti.

Razziá. A rendőrség pénteken 16 koldust kísért be, éjjel pedig razziát tartott s 10 csavargót tartóztatott be. A bekisértek mind meg lettek büntetve, s a büntetés után illetőségi helyükre lesznek eltoloncolva.

Betörés. Csütörtökön éjjel ismeretlen tettes W úr József mosókonyhájába ablakát betörte, onnan elemelt négy sonkát és három darab szalonát. A rendőrség erőlyesen nyomoz, a betörő pedig minden valószínűség szerint kedélyesen fogyasztja az olcsó sonkákat és szalonát.

A gőzgépek és gőzkaránfűtők vizsgálata a Temesvárot szervezett bizottság által 1903. évi december hó 19-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartani. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérények a m. kir. iparfelügyelőséghez Temesvár (Józs-fváros Kúttl-tér 2. szám) címezzve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

„Székely mesék“. Minden jó gyermek karácsonyi ajándéka legyen a Péterfy bécsei „Székely Mesék“ könyve. Husz eredeti székely mese és öt-

ven gyönyörű kép van a csinos mesés könyvben, melyet postaköltséggel együtt egy koronáért küld: Péterfy Tamás író: Budapest IX. közelek. A „Székely Mesék“ a mese irodalomban páratlan és igen becses könyv, mert meséi az „Én Ujságom“ és más elsőrendű lapokban jelentek meg. Most a husz gyönyörű mese egy kötetben és 50 szép képpel díszítve csak egy korona. A könyv borítéka eredeti székely kaput ábrázol ötféle színnyomatban. Előfizetők gyűjtésére gyűjtő-ívet szivesen küld az író és öt előfizető után egy tiszteletpéldányt ad. „A Székely mesék“ december első napjaiban jelenik meg, tehát jobb és szebb karácsonyi ajándékot képzelni sem lehet a jó gyermekek részére. A kedves mesés könyv megrendelését igen ajánljuk.

Helyi hajómenetrend. A Dunagőzhajózárság értesítése szerint a helyihajó október 1-től 1904. év márczius 31-éig a következőleg fog Pancsova—Zimony és viszont között közlekedni. Pancsováról—Zimonyba indul d. e. 9¹/₂ és d. u. 2¹/₂ órakor. Zimonyból—Pancsovára indul reggel 7 és déli 12 órakor.

Különlék.

A varrógép föltalálója. Kuffsteinban — mint ismeretes — szobrot állítanak Madersperger József bécsei szabónak, mint a varrógép föltalálójának. A varrógép történetének adataiból azonban az tűnik ki, hogy tulajdonképpen nem is Madersperger csinálta az első varrógépet. Az első eszme a skót Duncan János agyában született, aki már az 1803. évben öltőgépet komponált, mely a mai varrógép ősenek tekinthető, míg Madersperger csak az 1814. évben kezdett kísérletezni találmányával. Duncan gépje az emberi kéz öltését utánazta s így időnyereséget nem hozott, mit Duncan is belátott és otthagya találmányát, fölfedező utakra indult. Ugyanígy járt Madersperger öltőgépe is, melyet paplanok levarrására szerkesztett, de a melyet gyakorlatilag nem használhatták. Ezt az eredeti gépet ma is őrzik a bécsei politechnikumban. A mai varrógéphez már sokkal közelebb jutott Thimonier st.-etiennéi szegény szabó, kinek gépe már 300 öltést csinált percenkint s a vászontól és kelme-féléktől a bírít mindenfélét lehetett veie varni és himezni. Ennek a gének már nagyobb gyakorlati jelentősége volt, ugy, hogy Párisban részvénytársaság is alakult a kihasználására. A részvénytársaság műhelyében már nyolcvan gép dolgozott, de a kézi varró munkások kenyerüket féltették és ezért szétválták az egész telepet s majdnem megölték magát a föltalálót is. A varrógép igazi föltalálója Howe Illés, Londonból Amerikába szakadt mechanikus kinek találmányát mi sem dicsérheti jobban, mint az a körülmény, hogy alapelvein máig sem tudtak semmit javítani. A bécsei nemzetközi kiállításon tűnt ez ki, ahol szakértők hasonlították össze Howe eredeti találmányát a varrógépek mai tökéletesített formájával és kitűnt, hogy a Howe-gépen mit sem lehetett javítani.

A világ minden részéből. Albániában minden negyedik ember büntény következtében hal meg.

Párisban 56 ezer család él csak egy-egy szobában. Angliának kilencz és Franciaországnak hatvan tenger alatt járó hajója van.

A legmérgezőbb kígyó a kelet-indiai szeműveges kígyó. Harapása fél perc alatt megöli a legerősebb embert.

Coloradó rézbányái évenként négyszer anyyi értékű rezet adnak, mint Alaska aranyat.

X. Pius pápát a konklave négy nap alatt választotta meg. Négyszáz év alatt csak XV. Gergelyt választották meg egy nap alatt. XVI. Gergely megválasztása már hatvanöt napig tartott. De voltak ennél hosszabb konklavek is. 1800-ban VII. Pius 34 bitoros 104 nap alatt választotta meg. 1769-ben XIV. Kelemen konklavéja 106 napig tartott. VI. Pius megválasztása pedig 1775-ben 131 napi konklave után történt.

Az Egyesült-Államokban 78.000 postahivatal van, Németországban 45.000, Angliában 22.000, Franciaországban 11.000, Olaszországban 8000, Ausztria-Magyarországban és Oroszországban pedig hat-hat ezer van.

Németország államadóssága négyezer millió és Franciaországé nyolcezer millió dollár.

Török cenzura a biblián. Az amerikai bibliatársaság most török nyelven is ki akarja adni a bibliát, amely török nyelvre áttűltetve már sajtó alatt is van. A konstantinápolyi török cenzor azonban furcsa nehézségeket támasztott most a biblia kinyomatása elé. Azt kívánja, hogy Pál apostolnak a tesszáliaiakhoz intézett leveleiből hagyják ki a „Macedónia“ szót s tegyék helyébe ezt: „a szaloniki és monasztiri vilajetek“. Az ősi földrajzi nevek használata általában el van tiltva Törökországban. A brit és a külföldi bibliatársaság egyik hivatalnokja kijelentette Londonban, hogy a török cenzor kívánsága egészen új és példa nélkül való: bizonyos azonban, hogy az amerikai társaság inkább lemond arról, hogy a szentírás Törökországban forgalomba hozza, mintsem hogy ezt az egyellen szót megváltoztassa.

Az anti-czillinder-újság. Csak nemrégiben jöttek rá a themseparti metropolisban, hogy ott esztendő óta egy „Anti Top Hat“ („Anti-Czillinder“) című havi folyóirat jelenik meg. A lap költségeit nem valami nagy előfizetőkárda, vagy gazdag hirdetési

rovat fedezi, hanem egy excentrikus öreg ur hagyatéka, aki a czillinder ellen való allenszenvét így örökölte meg. Egész életében küzdött e divat ellen s egy unokaöccsének végrendeletében kétezer font sterling évjáradékot hagyott azzal a feltétellel, hogy az említett lapot kiadja. A szerencsés örökös elfogadta az évjáradékot a feltétellel egyetemben s valóban rendszeresen kiadja a lapot. Minden hónapban 1-kilísméretesen kinyomat három példányt, egyet a maga számára, egyet egyet pedig a nagybátyja által kinevezett végrendeletli végrehajtók számára.

Aczél-uteza. A newyorki milliomosok elhatározták, hogy a 144-ik utca házáit, amelyek legnagyobb részét dús gazdag emberek tulajdonai, lerombolják és a már kipróbált új módszerrel épített házakat emelnek helyükbe. Az új módszer abban áll, hogy az épület vázát aczélból építik meg, a közbeeső részt pedig öntöhető, betonszerű anyaggal töltik ki, amely gyorsan szárad és oly kemény és tartós, mint a terméskő. Az az előnye ezeknek az aczélháznak, hogy pár nap alatt lakhatóvá válik a falazat, azonkívül ezzel az építési móddal nyolcz-tizeleteres házakat két-három hét alatt lehet emelni és lakhatóvá tenni. Igaz, hogy a rendes építkezésnél sokkal drágább s így egyelőre csakis milliomosok passziója lehet ily házak építtetése.

Özvegyek házassága. Nem jó, ha özvegy ember özvegy asszonyt vesz nőül, mert ebből sokszor súlyos komplikációk támadhatnak, mint dr. Blomfield példája mutatja, aki egy időben London püspöke volt. A püspök kétszer házassodott, másodikban egy özvegyet vett feleségül, eki első házasságából több gyermeket hozott magával a püspök gyermekei mellé. Nemsokára már háromfajtájú gyerek volt a háznál, kik között persze gyakori volt a csunya verekedésekkel fajúlo nézeteltérés. Mikor egy izben a vegyes utódok között ismét csatára került a dolog, az asszony izgattottan rontott be az urához, akit komoly tanulmányai közben zavart meg.

— No, mi a baj, édesem? — kérde a püspök némileg boszusan.

— Képzeld csak, — felelt az asszony rémülten — az ön gyermekei szövetkeztek az én gyermekeimmel s most közös erővel verik a mi gyerekeinket!

Hírlaptáviratok drót nélkül. Eddig a Times londoni világlap volt az egyetlen, mely drótnélküli táviratokat közölt, de most Amerikában egy olyan lap jelenik meg, mely létrejöttét egyáltalán csakis Marconi találmányának köszönheti. Az új lapot, a melynek címe Wireless (Drótnélküli), egy szigeten adják ki és pedig a valonban, Catalina kaliforniai sziget fővárosában. A sziget eddig, minthogy nem tartottak érdemesnek, hogy miatta külön kábelt fektessenek le, a világ többi részével távirati összeköttetésben nem állott, Marconi találmánya azonban lehetővé tette ezt és az emelített lapot abba a helyzetben juttatta, hogy a világ eseményeit több órával előbb közölhesse, mint azokat a postagözös Los Angelesből meg hozza. Európában ilyen lapot nem lehetne kiadni, mert a drótnélküli táviratozás itt még monopóliumot képez, melyet akárki ki nem használhat.

HIRDETÉSEK.

9239. szám.

1903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az alibunári kir. járásbírósg mint tkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Feymann Gyula ügyvéd által képv. Lujanov Dusan számos lakos javára 1500 kor. tőke, ennek 1903. évi április hó 20-tól számítandó 6% kamata, 68 kor. 06 fill. eddigi 24 kor. 60 fill. jelenlegi s még felmerülendő költség kielégítése végett az 1881. évi 60. t.-cz. 146 § a alapján s 156. § a értelmében Gyukin Illa számos; Gyukin Ráda számos, Gyukin Milán dolovai s kk. Gyukin Mila illancsai lakosok, adósok és Gyukin Toda férj. Zsiván Szvetozárné és Dr. Anca Péter kinevezett ügygondnok által képv. néh. Gyukin Szmira hagyatéka és néh. Gyukin Milka hagyatéka társtulajdonosok, illancsai lakosok ellen a számosi 745. sz. tkvben foglalt: 1) 321 sz. ház és 600 □-öl ház hely 224 kor. 2) 154 hrsz. 31000 hold I. o. szántóból Gyukin Illát, Milánt s Radót s kk. Milát megillető 4/7-ed részére 300 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezennel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Számos községben 1904. évi január hó 22. napján d. u. 2 órakor fog megtartani a következők egy a tkvi hivatalában mint Számos községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.
3. Az árverelni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 22 kor. 40 fill. 30 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170 § a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt u. a. kiszolgáltatni.

Alibunáron, 1903. évi november hó 12-én.

Barta,

k. t. albiró.

Ferencz József Keserűvíz

az egyedül elismert
kellemes ízű ter-
mészetes has-
hajtószer.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 101. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az újvidéki kir. törvényszék 1903. évi 10.590 számú végzése következtében Dr. Nemes Sándor ügyvéd által képviselt Zikmund és tsa. gépgyár javára **Auberg János és Erzsébet** ellen 700 kor. s jár. erejéig 1903. évi október hó 25-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2747 kor. becsült ágyneműek, gőzmozdony, elevátor, mérlég és egyébektől álló ingóságok nyilvános árverésen eladtak.

Mely árverének a pancsovai kir. bíróság V. 1036/2 /1903. sz. végzése folytán 700 kor. tőkekövetés, ennek 1903. évi október hó 1. napjától járó 6% kamatai, eddig összesen 111 kor. 10 fill. bíróság mar megállapított és 5 kor. 60 fill. árverés kitűzési költségek erejéig Pancsován adós lakásán leendő eszközésére 1903. évi november hó 30. napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik azzal, hogy ezen napon és felülfoglaltatók követelési erejéig is — a menüiben kielégítési jogot nyertek volna — megtartatni jog és ahhoz a venni szándékozókat megjelölésével hivatnak meg, hogy az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pancsován, 1903. évi november hó 14-án

Bossán.

kir. bír. végrehajtó.

1-1

Egy régi jó háziszser

melynek egy családban sem szabad hiányoznia: a mindig jól bevált

Hess Ernő féle

Eucaalyptus

garantált tisztaságú, 12 év óta egyenesen Ausztráliából behozott természetes készítmény. Németországban és Ausztria-Magyarországban törvényesen védve. Öcső ára. 1 kor. 50 fill. — redeti üvegenként, mely igen sokáig eltar, mi denkinél lehetővé teszi annak megszerzését az egészség elnyerésére és a betegség elkerülésére.

1500-nál több dicsérő- és elismerőlevél érkezett hozzám — léretlenül — oly kigyógyultaktól, kik

szakgatásokban, hát-, mell- és nyakfájásban, zsába, légzési nehézségek, nátha, fejfájás, a belső nemes szervek megbetegedése, idült sebek, bőrbetegségek és egyéb bajokban szenvedtek.

Senki se mulassza el, megajándétni magának azon nagyfontosságú könyvet, melyben az Eucaalyptus-készítmények pontosan le vannak írva s hogy azoknak a fentemlített betegségeknek való, sokoldalú eredményes alkalmazása miként történik. Ezen könyvet a szenvedők érdekében bárholva teljesen ingyen küldöm meg s abban az olvasó meggyőződése végett, gyogyultaktól származó, bizonyítványokat nagy számban tettem közzé. — Klingenthal i. Sa. (Szászország).

Hess Ernő

Eucaalyptus-behozatala.

26-23

Kértek a védjegyre szigorúan ügyelni.

Raktár Pancsován:

Radda Frigyes és Georgievits István urak gyógyszerártaiban.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, amely már több mint 34 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerártaiban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

AMERIKA.

Indulás Havreből minden szombat.

Menetjegyek

a Francia hajózási vonal

által.

Jó és gyors szállítás, Kitünő ellátás borral és likörrel együtt. Bővebb felvilágosítással ingyen és bérmentesen szolgál a

Francia hajózási vonal

Bécs, IV. Weyringergasse 8.

A SINGER név varrógépeknél

azon világhír következtében, a melyet a gyár 50 éves lelkiismeretes munkával szerzett, legjobb anyag- és mintaszerű szerkezetért biztosítékká nőtte ki magát. Ez az oka annak, a miért annyi más gyáros és varrógép-kereskedő gépeink utánzatait, pl. „Central Bobbin“, de még „Singer“ név alatt is árusítja. Ne csalassuk meg magunkat ilyen visszaélés által, kérdezzük meg a vételkor, hogy a gép a mi cégünkötől származik-e és ne elégedjünk meg kitérő válaszsral.

Singer Co. varrógép részvény-társaság.

Temesvár-Belváros.

Hunyadi-utcza 10. szám.

Különösen figyelmeztetjük a n. é. közönséget, hogy eredeti Singer-varrógépek kizárólag nálunk kaphatók és sehol másutt.

Képviselőnk: Mihajlov Döme úr, Pancsova Almási-út 33. sz. Jankovits féle házban.

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR FRANKLIN-Társulat kiadása Remekírók

A Franklin-Társulat által kiadott Magyar Remekírók

III. sorozata

is már megjelent és a következő köteteket tartalmazza:

Czuczor Gergely költői munkái Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Zoltvány Irén.

Kazinczy Ferencz műveiből. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Váczy János.

Kölcsey Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Angyal Dávid.

Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Endrődi Sándor.

Vörösmarty Mihály munkái III. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta Gyulai Pál.

I. SOROZAT TARTALMA:

Arany János munkái I. kötet.

Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Csiky Gergely színművei.

Sajtó alá rendezte Vadnay Károly.

Garay János munkái.

Sajtó alá rendezte Ferenczy Zoltán.

Tompa Mihály munkái I. köt.

Sajtó alá rendezte Lévay József.

Vörösmarty munkái I. kötet.

Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

II. SOROZAT TARTALMA:

Arany János munkái II. köt.

Sajtó alá rendezte Riedl Frigyes.

Kossuth Lajos munkáiból.

Sajtó alá rendezte Kossuth Ferencz.

Reviczky Gy. összes költeményei.

Sajtó alá rendezte Koroda Pál.

Szigligeti Ede színművei I. k.

Sajtó alá rendezte Bauer József.

Vörösmarty M. munkái II. k.

Sajtó alá rendezte Gyulai Pál.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés, valamint a Franklin-Társulat BUDAPESTEN.

Nyom. Wittigshlager C.-nál Pancsován.

ezim alatt egyöntetű szép kiadásban. 55 kötetben, díszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

- *Arany János Kisfaludy Károly
- *Arany László Kisfaludy Sándor
- Balassa Balint Kölcsey Ferencz
- *Bajza József Kossuth Lajos
- Berzezyi Dániel Madách Imre
- Csiky Gergely Mikos Kelemen
- Csokonai V. M. Pázmán Péter
- *Czuczor Gerg. Petőfi Sándor
- Deák Ferencz Reviczky Gyula
- Eötvös József Széchenyi István
- Fazekas Mihály *Szigligeti Ede
- *Garay János Teleki László gr.
- Gyöngyössi I. *Tompa Mihály
- Grádányi József *Vajda János
- Kármán József *Vörösmarty M.
- Katona József Zrínyi Miklós
- Kazinczy Fer. műveit.
- *Kemény Zsigm.
- Népies lyra Népballadák
- Korunkköltészet

* A csillaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződéssel biztosította, úgy, hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 testes kötet felbőli a legbecsebbet, mit a magyar szellem teremtett és hivatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása előtt a

nemzeti mű jelentőségéhez. Későt pályanyertes, művészi, erős angol vászonkötés; a papírja famentes, soha el nem sárguló; betűi külön e czélra készülték

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelenik meg; minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőinek külön kedvezményképen a tavasszal megjelent új magyar Shakspeare-kiadás, 6 vaskos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivételes árban szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona; az eddig forgalomban volt Shakspeare kiadás 100 koronába került. — Legkiválóbb költőink remekfordításaiban közli Shakspeare remekait e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Lévay József, Arany László, Rákosi Jenő, György Vilmos áttűtetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspeare, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Shakspeare kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőnek, ha a két mű együttesen rendeltek meg.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.